Teckenspråk och AI – varför ska alla få bygga vidare?

En sammanfattning på enkel svenska

Gunilla Karlsson och Fredrik Forsberg, Lidol AB · Version A · 23 november 2026

Vad kan AI göra med teckenspråk?

Forskare utvecklar AI som ska kunna översätta mellan svenskt teckenspråk och svenska. Målet är att kunna översätta teckenspråk till text, men också text till teckenspråk. Teckenspråket skulle till exempel kunna visas av en digital figur som tecknar.

I framtiden skulle det kunna göra det lättare för personer som använder teckenspråk och personer som inte kan teckenspråk att kommunicera med varandra. Men tekniken behöver utvecklas och testas mer innan vi vet hur bra den fungerar.

För att träna AI behövs bland annat många filmer där människor använder teckenspråk. Det behövs också kunskap om språket och sätt att kontrollera att översättningarna blir rätt.

Varför behövs en gemensam grund?

Att samla in filmer och utveckla AI kan kosta mycket pengar. Om arbetet betalas med offentliga pengar tycker vi på Lidol att resultatet ska kunna användas av många.

Tänk på en väg som byggs med skattepengar. Många kan använda samma väg utan att bygga var sin. Men om ett enda företag får bestämma vem som får köra där kan det också hindra andra från att starta nya trafiklinjer.

Vi vill undvika att något liknande händer med AI för svenskt teckenspråk.

Det räcker inte att dela filmerna

Filmerna används för att träna en AI-modell. Modellen är den teknik som har tränats för att utföra en uppgift.

Även om många får använda samma filmer kan den färdiga modellen vara stängd. Om bara ett företag har tillgång till modellen kan det i praktiken bestämma vilka andra som får använda den.

Därför vill vi att alla ska kunna få tillgång till AI-modellen och det som behövs för att använda och utveckla den själva. En viktig del kallas modellvikter. Det är tal som har fått sina värden när modellen tränats och som påverkar hur den fungerar.

Företag, myndigheter och föreningar ska kunna utveckla egna tjänster med hjälp av modellen. De ska också få sälja sina tjänster. Ingen ska ensam bestämma vilka lösningar andra får försöka utveckla.

Människorna i filmerna ska skyddas

Filmerna visar människor som går att känna igen. Därför föreslår vi att originalfilmerna ska stanna hos en organisation som ansvarar för dem under lång tid.

Den som behöver arbeta med filmerna ska kunna göra det i en skyddad miljö, utan att få egna kopior. Även en färdig AI-modell kan ibland innehålla personuppgifter. Då måste reglerna om dataskydd följas när modellen delas.

Det är också viktigt att tänka på framtiden redan innan filmerna spelas in. Personerna som filmas ska få tydlig information, och det måste vara tillåtet enligt lag att samla in och använda filmerna. Om villkoren blir för snäva kan materialet bli svårt att använda för nya tjänster senare.

Vilket teckenspråk behöver spelas in?

AI behöver tränas med filmer som visar hur svenskt teckenspråk används i samtal och berättelser. Det räcker inte med filmer där någon visar ett tecken i taget.

Filmer med teckenspråkstolkar kan också vara till nytta. Men det behövs även filmer där människor använder teckenspråk direkt, utan att tolka från tal.

Vem ska utveckla tjänsterna?

Vi föreslår att en neutral organisation tar hand om den gemensamma grunden och ser till att den finns kvar länge.

Sedan ska olika företag och andra kunna använda grunden för att utveckla egna lösningar. Då kan det bli fler tjänster och fler möjligheter för användarna att välja.

Varför engagerar sig Lidol?

Lidol arbetar med hjälpmedel för kommunikation för döva, dövblinda och hörselskadade. Vi vill att AI ska kunna användas i produkter och tjänster som hjälper människor i vardagen.

Vi har också ett eget intresse. Om det utvecklas en gemensam AI-modell för svenskt teckenspråk vill vi kunna bygga vidare på den, precis som alla andra. Däremot vill vi inte själva ansvara för den gemensamma grunden.

Vårt viktigaste budskap är enkelt: Ingen enskild aktör ska få bestämma vilka nya lösningar andra får försöka utveckla.

Vill du veta mer?

Läs hela dokumentet *Från teckenspråk till användbara lösningar*, där vi förklarar förslaget mer utförligt.

https://www.lidol.se/forskning-och-samarbete/#teckensprak-och-ai

Kontakt: gunilla.karlsson@lidol.se och fredrik.forsberg@lidol.se

Texten får spridas och bearbetas enligt CC BY 4.0. Ange Gunilla Karlsson och Fredrik Forsberg, Lidol AB, som upphovspersoner.